

Libris.RO

Respect pentru oameni și cărți

ROBERT JACKSON

BENNETT

Orașul scărilor

Traducere din limba engleză
de Alina E. Bogdan

PALADIN

Bulikov, 1719

— Așadar, cred că problema este legată de *intenție*, spuse Vasily Yaroslav. Sunt conștient că instanța ar putea să nu fie de acord cu mine. Hotărârile acestei Curți au ținut întotdeauna cont de efect mai degrabă decât de intenție. Dar nu puteți amenda cu o asemenea sumă un om de afaceri cinstit și modest pentru un prejudiciu neintenționat, nu-i așa? Mai ales când prejudiciul este, până la urmă, unul de *sustragere*.

Ecoul unui tuset spulberă liniștea grea din sala de judecată. Pe fereastră se vedeau umbrele norilor întrecându-se pe zidurile din Bulikov.

Guvernatoarea Turyin Mulaghesh își înăbuși un oftat și se uită la ceas. „Dacă o mai ține așa încă șase minute, vom avea un nou record“, gândi ea.

— Ați ascultat mărturiile prietenilor, vecinilor, angajaților mei, familiei mele și... ale *bancherilor mei*, spuse Yaroslav. Toți sunt oameni care mă cunosc bine, care nu au niciun motiv să mintă. V-au spus și v-au repetat că nu e decât o coincidență nefericită!

Mulaghesh aruncă o privire în dreapta ei de-a lungul băncii judecătorilor. Procurorul Jindash, cu o față îngrijorată, își desena cu mîgălă propria mână pe antetul scrisorii oficiale de la Ministerul Afacerilor Externe. În stînga guvernatoarei, diplomatul-șef Troonyi se holba fără rușine

la femeia bine dotată din primul rând al sălii de judecată. Lângă Troonyi, la capătul băncii, era un loc liber, de obicei ocupat de profesorul Efrem Pangyui, care în ultima vreme absentase din ce în ce mai mult de la aceste procese. Drept vorbind, Mulaghesh era cea mai încântată de lipsa lui: prezența acestuia în sala de judecată, ca să nu mai spunem în țara asta blestemată, îi dăduse destule bătăi de cap.

— Instanța trebuie să înțeleagă, zise Yaroslav bătând în masă de două ori.

„Trebuie să găsec pe altcineva să vină aici în locul meu“, își zise Mulaghesh. Dar astea erau speranțe deșarte: în calitate de guvernatoare a polisului Bulikov, capitala Continentului, era de datoria ei să conducă toate aceste procese, oricât de frivole ar fi fost.

— Așa cum ați auzit, trebuie să înțelegeți că nu am *intenționat* nicio clipă ca firma din fața magazinului meu să fie... de așa natură.

Mulțimea din sală începu să bombăne văzând cum Yaroslav evita acest subiect sensibil. Troonyi își mângâia barba aplecându-se în față în timp ce femeia din primul rând își încrucișa picioarele. Jindash colora unghiile mâinii din desenul pe care-l făcuse. Mulaghesh își dori încă o dată ca sala de judecată a polisului să fi avut un alt aspect. Încăperea era sărăcăcioasă și sumbră, mai potrivită pentru un tribunal militar decât pentru o sală de judecată civilă, și despărțea riguros publicul: bulikovienii și ceilalți continentali, ca cetățeni ai națiunii ocupate, erau așezați în spatele balustradelor; saypurienii, fiind forța de ocupație, erau așezați cu toții în spatele băncii judecătorilor, tronând deasupra tuturor. „Chiar ne mai putem numi ocupanți dacă suntem aici de aproape șaptezeci și cinci de ani? Când o să ne putem numi rezidenți?“, se întrebă Mulaghesh. Locul îi părea atât de amenințător, continentalii probabil că se așteptau ca fiecare sentință dată să fie pedeapsa

Respect pentru banii și cărți

cu moartea. Chiar trimisese o solicitare în care cerea ca împărțirea sălii să fie regândită. „Măcar separați-ne mai puțin. Noi suntem atât de bruneți, iar continentalii atât de palizi, încât nu e nevoie de o balustradă care să ne indice pe fiecare în parte”, le spusese ea. Dar ministrul Afacerilor Externe din Saypur făcuse o singură modificare: băncile din sala de judecată au fost înălțate cu opt centimetri.

Yaroslav prinse curaj.

„Hai că începe”, își zise Mulaghesh.

— Nu am avut deloc *intenția* ca firma mea să facă referire la vreo zeități ori la vreo altă entitate divină!

Un freamăt de șușoteli umplu sala de judecată. Mulaghesh și ceilalți saypurieni de pe bancă nu părură deloc impresionați de caracterul dramatic al afirmației.

— Cum de nu știe nimeni că asta se întâmplă la fiecare proces privind Legile ordinii lumești? bombăni Jindash.

— Liniște! șopti Mulaghesh.

Această întrerupere îl încurajă pe Yaroslav.

— Da, eu... eu... niciodată nu am vrut să arăt credință vreunei zeități. Nu știu nimic despre ele, ce au fost sau cine au fost...

Mulaghesh aproape că nu se putea stăpâni să-și dea ochii peste cap. Orice continental știa *câte ceva* despre zeități: să susții contrariul însemna să pretinzi că nu știi că ploaia e udă.

— ...deci habar nu aveam că firma din fața magazinului meu de pălării, *din păcate și din pură coincidență*, imita sigiliul unei zeități!

Pauză. Mulaghesh își ridică privirea, dându-și seama că Yaroslav se opriese din vorbit.

— Ați terminat, domnule Yaroslav? întrebă ea.

Yaroslav ezită:

— Da. Cred că da.

— Mulțumesc. Vă puteți așeza.

Procurorul Jindash se ridică pentru a lua cuvântul și aduse drept dovadă o fotografie cu firma pictată pe care scria: PĂLĂRIILE LUI YAROSLAV. Pe firmă, sub litere, era un simbol destul de mare: o linie dreaptă cu o buclă în jos, care fusese puțin modificată pentru a sugera borul unei pălării.

Jindash se învârti pe călcâie, întorcându-se cu fața către mulțime.

- Aceasta este firma dumneavoastră, domnule Yaroslav?
- Ăă... da, spuse Yaroslav.
- Mulțumesc.

Jindash flutură fotografia în fața judecătorilor și a mulțimii.

— Să se ia în considerare în fața judecătorilor că domnul Yaroslav a confirmat că această firmă – da, aceasta – îi aparține.

Diplomatul Troonyi dădu din cap aprobator, ca și cum ar fi înțeles totul. Mulțimea continentalilor bombănea nervos. Jindash se îndreptă către servieta lui, având aerul unui magician înainte de a face un truc. „Cât de mult detest că nimicul ăsta prefăcut a fost numit procuror în Bulikov“, gândi Mulaghesh. Apoi Jindash scoase o altă fotografie cu un simbol similar: o linie dreaptă care se termina într-o buclă. Numai că acest simbol părea făcut din vrejuri de viță-de-vie dense și răsucite, iar pe buclă erau desenate chiar și câteva frunzulițe.

Mulțimea își pierdu răsuflarea la vederea aceluși simbol. Unii dădură să se închine, dar se opriră când realizară unde se aflau. Chiar și Yaroslav tresări.

- Chipurile, nu știe *nimic* despre zeități, pufni Troonyi.
- Nu am niciun dubiu că stimabilul profesor Efrem Pangyui, dacă ar fi fost aici – iar Jindash arată spre scaunul liber de lângă Troonyi –, ar fi stabilit imediat că acesta este sigiliul sfânt al Zeitășii, îmi cer scuze, al Zeitășii *moarte*...

Mulțimea fremătă de indignare. Mulaghesh își notă că va trebui să răsplătească aroganța lui Jindash cu un transfer într-un loc rece și neospitalier, plin de șobolani.

— ...cunoscute drept *Ahanas*, completă el. Continentalii credeau că acest sigiliu insuflă în mod deosebit rodnicie, fertilitate și vitalitate. Pentru un pălărier ar sugera, cumva tangențial, că pălăriile lui le-ar atribui purtătorilor aceleași caracteristici. Chiar dacă domnul Yaroslav protestează, am aflat de la contabilii acestuia că afacerea lui a cunoscut o creștere considerabilă după ce a instalat această firmă în fața proprietății sale! Mai exact, încasările trimestriale au crescut cu *douăzeci și trei de procente*.

Jindash lăasă jos fotografia și ridică două degete de la o mână și trei de la cealaltă.

— Douăzeci. Și trei. De procente.

— Ah! spuse Troonyi.

Mulaghesh nu mai putu suporta. Își acoperi ochii de rușine. „Mai bine rămâneam în armată”, gândi ea.

— Cum ai...?

— Mă scuzați, domnule Yaroslav, spuse Jindash. Am cuvântul? Mulțumesc! Voi continua. Legile ordinii lumești au fost aprobate de Parlamentul din Saypur în 1650 și interzic orice recunoaștere publică a Zeității pe Continent, oricât de întâmplătoare ar fi. Niciun locuitor al Continentului nu mai are voie să murmure numele vreunei zeități și nici să-i scrie numele cu vopsea roșie pe vreo stâncă. Oricine face referire la Zeitate – *orice* tip de referire – încalcă Legile, așa că va fi pedepsit. Câștigul financiar sugerează că domnul Yaroslav a instalat acea firmă intenționat și în cunoștință de cauză...

— Asta e o minciună! țipă Yaroslav.

— ...asupra naturii ei divine. Nu are importanță că Zeitatea la care se referă sigiliul este moartă și că sigiliul nu ar putea avea efecte asupra nimănui. Asocierea cu Zeitatea este

făcută. Astfel, acțiunile domnului Yaroslav atrag asupra lui – Jindash își consultă o notiță – o amendă în valoare de 15 000 de drekeli.

Mulțimea fremătă și murmură până când nu se mai auzi decât un vuiet încet.

— Nu poți... Nu se poate... bâigui Yaroslav.

Jindash își reluu locul în bancă. Îi arată un zâmbet plin de mândrie lui Mulaghesh, iar aceasta se gândea serios să i-l spulbere cu o lovitură de pumn.

Își dorea să poată sări cumva peste toată această mascaradă. Cazurile legate de Legile ordinii lumești mergeau de obicei în instanță o dată la cinci luni. Majoritatea acestor infracțiuni se rezolvau în afara curții, între biroul lui Mulaghesh și acuzat. Extrem de rar se simțea cineva suficient de încrezător sau de îndreptățit încât să se prezinte în fața instanței. Iar când o făcea, situația devenea întotdeauna dramatică și ridicolă.

Mulaghesh cuprinse cu privirea sala plină. Unii dintre oamenii care stăteau în spate asistau la acest proces plictisitor ca și cum ar fi fost o piesă de teatru. „Dar ei n-au venit aici să vadă procesul”, gândi ea. Privi apoi către banca judecătorilor, la scaunul gol al profesorului Efrem Pangyui. „Sunt aici să-l vadă pe omul care mi-a creat atâtea probleme.”

Și totuși, când un astfel de caz ajungea la judecată, se încheia întotdeauna cu o condamnare. De fapt, din câte își amintea, Mulaghesh achitase numai trei persoane în cei douăzeci de ani de când era guvernatoare a polisului. „Dăm sentințe de condamnare aproape în fiecare caz, pentru că legea ne cere să-i aducem în fața justiției pentru felul în care își trăiesc viața”, gândi ea. „Cum pot apăra ei ceea ce sunt?”

Își drese vocea și spuse:

— Acuzarea și-a încheiat pledoaria. Apărarea are cuvântul, domnule Yaroslav.

Respect pentru oamenii și cărți

— Dar... nu este drept! spuse Yaroslav. De ce *voi* puteți pălăvrăgi despre sigiliile *noastre*, despre semnele *noastre* sfinte, dar *noi* nu putem?

— Sediul guvernatorului polisului se află practic pe pământ saypurian, zise Jindash arătând spre pereți. Nu suntem sub jurisdicția Legilor ordinii lumești, care se aplică doar pe Continent.

— E ridicol! Și nu numai că e ridicol, e... *o erezie!*

Se ridică în picioare.

În sala de judecată era o liniște apăsătoare. Toată lumea se holba la Yaroslav.

„Grozav, avem un alt protest!“, gândi Mulaghesh.

— Nu aveți niciun drept să ne faceți asta, spuse Yaroslav. Ne jupuiți clădirile de arta lor sacră, ne prădați bibliotecile, ne arestați pentru că pronunțăm un *nume*...

— Nu suntem aici să dezbatem legea ori istoria, zise Jindash.

— Ba da, suntem! Legile ordinii lumești neagă istoria noastră. Eu nu am putut să văd niciodată acel semn pe care mi l-ai arătat, semnul...

— Semnul Zeității tale, Ahanas, spuse Jindash.

Mulaghesh văzu cum doi Edili ai Bulikovului – echivalentul consilierilor aleși – se holbau la Jindash cu furie.

— Exact, zise Yaroslav, nu mi s-a permis așa ceva. *Era* Zeița noastră. A noastră!

Mulțimea se uită în spate către gardieni, așteptându-se ca ei să-l atace și să-l sfășie pe Yaroslav chiar acolo unde stătea.

— Asta nu e chiar o pledoarie de apărare, nu-i așa? întrebă Troonyi.

— Iar voi... îl lăsați pe *acel* om – Yaroslav arată cu degetul spre scaunul gol al profesorului Efrem Pangyui – să vină în țara noastră, să citească toată istoria, toate poveștile și toate legendele care ne aparțin, dar pe care *noi nu le cunoaștem!* Pe care *noi nu suntem lăsați* să le cunoaștem!

Mulaghesh tresări. Știa că, în cele din urmă, se va ajunge aici.

Era sensibilă la acest fapt, având în vedere că, în orizontul deplin al istoriei, hegemonia globală a Saypurului era de dată recentă. Cu sute de ani înainte de Marele Război, Saypurul era colonia Continentului – constituită și impusă, bineînțeles, de către zeitățile Continentului – și puțini oameni din Bulikov au uitat asta. Nu degeaba Edilia Bulikovului numesc acest statu-quo drept „stăpânii slujind servitorii”. În spatele ușilor închise, bineînțeles.

Decizia Ministerului Afacerilor Externe de a ignora aceste tensiuni și de a-l lăsa pe stimatul profesor Pangyui să vină în Bulikov și să studieze istoria Continentului denotase prostie și o enormă lipsă de interes din partea instituției. Era vorba de o istorie la care continentalii nu aveau acces. Mulaghesh avertizase ministerul că acest lucru va face ravagii în Bulikov și, așa cum prevăzuse, timpul petrecut de profesorul Pangyui în Bulikov nu a arătat ca o misiune de pace și înțelegere. Se confruntase cu proteste, amenințări și chiar cu un atac, atunci când cineva a aruncat o piatră către profesorul Pangyui, dar a nimerit bărbia unui polițist.

— Acel om este o insultă pentru Bulikov și pentru tot Continentul! continuă Yaroslav arătând spre scaunul gol. E manifestarea disprețului pe care Saypurul îl are pentru Continent.

- Stai puțin. Exagerezi, nu ți se pare? spuse Troonyi.
- El are acces la informațiile pe care nimeni altcineva nu le poate citi, spuse Yaroslav. Are acces la poveștile scrise de părinții și de bunicii noștri!
- Ministerul Afacerilor Externe îi permite asta, spuse Jindash. Misiunea lui este a unui ambasador și nu face parte din acest proces...
- Doar pentru că ați câștigat războiul, asta nu înseamnă că puteți face tot ce vreți! spuse Yaroslav. Și doar pentru că

noi l-am pierdut nu înseamnă că ne puteți jupui de valorile noastre!

— Zi-le, Vasily! urlă cineva din spatele sălii.

Mulaghesh lovi cu ciocănelul în masă și sala amuți imediat.

— Ar fi corect să spun, domnule Yaroslav, că v-ați încheiat pledoaria? spuse ea plictisită.

— Eu... resping legitimitatea acestei instanțe! spuse Yaroslav răgușit.

— Notat! Diplomat-șef Troonyi, verdictul dumneavoastră?

— Ah, vinovat, spuse Troonyi. Foarte vinovat. Incredibil de vinovat.

Toți ochii din încăpere o priveau acum pe Mulaghesh. Yaroslav dădu din cap în semn că *nu*.

„Am nevoie de o țigară”, gândi Mulaghesh.

— Domnule Yaroslav, spuse ea, dacă v-ați fi recunoscut vinovăția în momentul în care ați fost acuzat de această infracțiune, amenda ar fi fost mult mai mică. Totuși, contrar recomandării acestei instanțe și contrar *sfatului meu personal*, dumneavoastră ați dorit să mergeți la judecată. Cred că puteți înțelege că dovezile pe care procurorul Jindash le-a adus împotriva dumneavoastră sunt incriminatorii. Și, după cum a spus și procurorul Jindash, aici nu dezbatem istoria, ci doar ne confruntăm cu efectele ei. Din păcate, sunt obligată să...

Ușile sălii de judecată se deschisera cu zgomot. Șaptezeci și două de capete se întoarseră în același timp.

Un funcționar saypurian neînsemnat stătea în prag, cuprins de spaimă și agitat. Mulaghesh îl recunoscu. Pitry nu-știu-cum, de la ambasadă. Unul dintre lacheii lui Troonyi.

Pitry înghiți în sec și se îndreptă clătînându-se către guvernatoare.

— Ce s-a întâmplat? Există vreun motiv pentru acest deranj? întrebă Mulaghesh.

Pitry nu răspunse. Îi întinse o hârtie. Mulaghesh o luă, o desfăcu și citi:

Trupul lui Efrem Pangyui a fost găsit în biroul lui de la Universitatea din Bulikov. Se suspectează a fi o crimă, dar această ipoteză încă nu este confirmată.

Mulaghesh ridică privirea și văzu că toată lumea din sală se uită la ea.

„Afurisitul ăsta de proces e chiar mai lipsit de importanță decât era până acum”, gândi ea.

Își dresе vocea și spuse:

— Domnule Yaroslav, ca urmare a ultimelor evenimente, sunt forțată să revizuiesc importanța cazului dumneavoastră.

Jindash și Troonyi ziseră într-un glas:

— Poftim?!

Yaroslav exclamă și el încruntându-se.

— Poftim?!

— Domnule Yaroslav, considerați că v-ați învățat lecția? întrebă Mulaghesh.

Doi continentali se furișară pe ușa sălii de judecată. Își găsiră prietenii și începură să șușotească. Vestea se răspândi numaidecât în sala de judecată.

— Omorât? urlă cineva.

— Lecția? spuse Yaroslav.

— O s-o spun pe șleau, domnule Yaroslav. Pe viitor, veți mai fi atât de prost încât să etalați public ceea ce cu siguranță este un sigiliu al Zeității, în speranța creșterii afacerii dumneavoastră? întrebă Mulaghesh.

— *Ce faci?!* întrebă Jindash.

Mulaghesh îi întinse biletul. Jindash îl citi și se albi la față.

— Ah, nu...

— Omorât în bătaie! spuse cineva din sală.

„Probabil că tot Bulikovul știe deja”, își zise Mulaghesh.

— Nu. Nu, nu voi mai fi... spuse Yaroslav.

Troonyi citise deja mesajul. Icnii și se holbă la scaunul liber al profesorului Pangyui ca și cum pe el ar fi stat trupul neînsuflețit al bărbatului.

— Bun răspuns. Așadar, ca autoritate supremă a acestei săli de judecată, nu voi lua în considerare părerea diplomatului-șef Troonyi și voi respinge cazul dumneavoastră. Sunteți liber, spuse Mulaghesh.

— Sunt? Serios? întrebă Yaroslav.

— Da, răspunse Mulaghesh. Și v-aș recomanda să plecați în grabă.

Din sală se auziră apoi doar strigăte și țipete. Cineva zbiră:

— E mort! E chiar mort! Victorie! Victorie glorioasă!

Jindash alunecă în scaunul lui ca și cum șira spinării tocmai îi fusese scoasă.

— Ce ai de gând să faci? întrebă Troonyi.

Altcineva țipă:

— Nu, nu! Pe cine vor mai trimite acum?

Un altul urlă:

— Cui îi pasă pe cine vor trimite?

— Nu înțelegi? se lamentă o voce din sală. Ne vor invadea din nou, ne vor reocupa. Acum vor trimite pe cineva chiar mai rău!

Mulaghesh puse deoparte ciocănelul și își aprinse cu tact o țigară.

*

„Oare cum reușesc?”, se întrebă Pitry. Cum putea cineva din Bulikov să locuiască lângă zidurile orașului sau să fie nevoit să le vadă, să tragă cu ochiul printre draperiile ferestrelor înalte și să se simtă normal? Pitry încercă să se